को-ऑप. हौसिंग सोसायटी अस्तित्वात असलेल्या आस्थापना / इमारतीबाबत काय उपाययोजना करु नये -

१. घराला लावण्यात येणारे ग्रील हे हलक्या प्रतिचे नसावे.

२.रात्रीचे वेळी घराचा दरवाजा उघडतांना बाहेरील व्यक्तिची ओळख पटल्याशिवाय दरवाजा उघडू नये.

३. को-ऑप हौसिंग सोसायटीमध्ये पडीक / निर्जन भाग ठेवु नये

४. घरात अनावश्यक मौल्यवान वस्तु व दागिने, पैसे न ठेवता ते बँकेतील लॉकरमध्ये ठेवावेत

५. अनोळखी व्यक्ती, सेल्समन, सेल्सगर्ल किंवा फिरते विक्रेते यांचेवर विश्वास ठेवू नये. सोने उजळून देणारे व्यक्ति तसेच इतर काही कारणे सांगून येणारे व्यक्तिंना अजिबात प्रवेश देवू नये.

६. मौल्यवान वस्तु उघड्यावर अथवा खिडकीजवळ त्या सहज काढून घेता येतील अशा जागी ठेवू नये.

७. पोलीस ठाणेकडून चारित्र्य पडताळणी केल्याशिवाय सुरक्षा रक्षक नेमू नये.

२) खाजगी कार्यालयामध्ये काय करावे याबाबत

१) अस्तित्वात असलेले कार्यालय आर्थिक व्यवहार असलेले कार्यालय (बँका, पतसंस्था, चीटफंड, इत्यादी) इमारतीचे सुरक्षा ऑडीट करुन कमतरता असलेल्या बाबी उदा. एकच प्रवेशद्वार त्यांस Z टाईप प्रवेशद्वार व एक्झीट ठेवावे.

२) खिडक्या व दरवाजे यांच्या ग्रिल्स स्क्रुवर फिट केलेल्या नसाव्यात, तर त्या इमारतीचे भिंतीत फिक्स कराव्यात.

३) सेंट्रल लॉक सिस्टीम व सी.सी.टी.व्ही. यंत्रणा नसेल तर कार्यालयाच्या आतील व बाहेरील बाजुस बसवून घ्यावी. तसेच alarm व्यवस्था असावी.

४) कॅश काऊंटर जाळीचे असावे व आर्थिक व्यवहार चालणा-या कार्यालयांध्ये आवशयकतेप्रमाणे बंदुक परवानाधारक सुरक्षा रक्षक नेमावा.

५) आपत्कालीन परिस्थिती संबंधाने उपाययोजना करण्याचे दृष्टीने कार्यालयाचे ठिकाणी अंतर्गत रस्ते पुरेशे रुंदीचे आसावेत.

६) भिंती व स्ट्राँगरुम भक्कम व कार्यालयांचे प्लॅस्टर करतेवेळी त्यामध्ये जाळी टाकुन करावे.

७) कार्यालयात नेमण्यात येणारे सुरक्षा रक्षक यांचे चारित्र्य पडताळणी करुन त्यांचे फोटो, वैयक्तीक माहितीची स्वतंत्र फाईल ठेवावी.

८) कार्यालयामध्ये येणारे इसमांची नोंदणी/माहिती नेमण्यात येणारे सुरक्षा रक्षक यांचेकडे ठेवावी.

९) खाजगी कार्यालयामध्ये काही घटना घडल्यास अशा वेळी पोलीस ठाणेस / चौकीस तात्काळ संपर्क होईल अशी स्वयंचलीत अलार्म सिस्टीम ठेवण्यात यावी व त्याची बटणे दोन ते तीन ठिकाणी ठेवावीत.

खाजगी कार्यालयामध्ये काय करु नये -

१) कार्यालयांस बाहेर जाणारे व येणारे अनेक गेट असु नयेत.

२) आर्थिक व्यवहार चालणाऱ्या कार्यालयांमध्ये रोख रक्कम घेवून जाताना एकाचा व्यक्तीवर जबाबदारी सोपवू नये. सोबत हत्यारी सुरक्षा रक्षक नेमावा.

३) धार्मिक ठिकाणी करावयाच्या उपाययोजना

१) अस्तिवात असलेल्या धार्मिक स्थळाचे ठिकाणी दिवसा/रात्री शक्य असल्यास परवानाधारक सुरक्षा रक्षक नेमण्यात यावे.

२) धार्मिक ठिकाणी काही अनुचित प्रकार घडू नये या करीता सी.सी.टी.व्ही. कॅमे-याची यंत्रणा बसविण्यात यावी, व CCTV ने धार्मिक स्थळाबाहेरील भाग ही कव्हर करावा. मौल्यवान गोष्टीसाठी alarm लावावा.

३) धार्मिक स्थळाचे ठिकाणी दरवाजे मजबुत व भक्कम असावेत.

४) मंदीराचे ठिकाणी दानपेटी जमीनीत भक्कम बसविण्यात यावी. त्यावर CCTV चा focus असावा.

५) धार्मिक स्थळाचे ठिकाणी नेमण्यात येणारे सुरक्षा रक्षकांची पोलीसांकडून चारित्र्याची पडताळणी करुनच त्यांना सुरक्षा रक्षक म्हणुन नेमण्यात यावे.

६) ज्या ठिकाणी मुर्ती आहे, त्याचे दर्शनाकरीता जाणेसाठी महिलांच्या व पुरुषांच्या स्वतंत्र रांगा ठेवण्यात याव्यात व आत येणेसाठी व बाहर पडणेसाठी वेगवेगळे दरवाजे ठेवावेत.

७) धार्मिक स्थळाचे ठिकाणी पुरेशी लाईटची व्यवस्था करण्यात यावी.

८) धार्मिक स्थळाचे ठिकाणी भावीकांकडून जमा होणा-या रक्कमेची ऑडीट करुन घेण्यात यावे.